

країни, а головним висновком є те, що нотаріус у США зовсім не зобов'язаний бути юристом за фахом, а достатньо того, щоб особа, кандидат на посаду «public notary», була добросовісним громадянином, призначеним губернатором штату.

Література

1. Денисяк Н.М. Особливості організації нотаріату у Сполучених Штатах Америки. *Актуальні проблеми держави і права*. 2020. № 86. С. 77-82.

2. Василів С., Сорочкіна О. Світові системи нотаріату: порівняльний аналіз. *Юридичні науки*. 2020. № 1. С. 134-140.

3. Бондарєва М.В. Англосаксонський нотаріат: особливості організації та функціонування. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2007. № 74-76. С. 43-47.

УДК 343.163(043.2)

Літвінова І.Ф., к.ю.н., доцент,
Шарко А.М., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Окрім охорони і захисту прав і свобод громадян, інтересів суспільства та держави, зміцнення законності та правопорядку, сприяння становленню та розвитку демократичної правової держави, органи прокуратури України продовжують фіксувати злочини Російської Федерації проти мирних жителів, масові вбивства, етнічні чистки та численні воєнні злочини на території нашої держави.

У свою чергу, на сучасному етапі специфіка правового становища військовослужбовців та цивільного населення потребує особливого захисту прав і свобод, і саме цим напрямом діяльності органам прокуратури необхідно приділити неабияку увагу. У наш складний час, органи прокуратури ефективно поєднують координацію діяльності боротьби зі злочинністю з наглядом за дотриманням Конституції України та виконанням чинного законодавства.

Враховуючи складну суспільно-політичну обстановку в державі, неприховану агресію Російської Федерації по всій території України, особлива увага прокурорів зосереджена на профілактиці правопорушень та реалізації інших актуальних проєктів, що сприяють зміцненню та збереженню оборонного потенціалу держави, розвитку системи військово-патріотичного виховання молоді. Прокурори, які займаються цими питаннями, повинні володіти спеціальними знаннями у галузях військової

адміністрації, тактики та бойового застосування військ, методики проведення прокурорських перевірок, виявлення та розслідування злочинів проти мирного населення.

Можемо впевнено сказати, що дана війна не є сучасною з точки зору міжнародного права та принципу мінімізації втрат серед цивільного населення. Вона передується навмисними атаками на цивільні об'єкти, масовими і показовими розстрілами, катуваннями, вбивствами, мордуваннями, згвалтуваннями, мародерством, великими втратами серед мирного населення та знищенням культурної спадщини України, в якій не було ніякої воєнної значимості.

На даному етапі існує низка проблем, з якими стикаються органи прокуратури під час розслідування воєнних злочинів. Якість розслідування воєнних злочинів низька, часто розслідування буває затягнутим і не забезпечується його оперативність. Можливості прокурорських оперативних розслідувань у військах обмежені, а часто просто неможливі для застосування, так як військові частини є закритими об'єктами і звичайні оперативні методи роботи там неможливі для застосування [1]. Прикро констатувати, що на сучасному етапі свого розвитку правоохоронна система держави через це не здатна в повному обсязі реалізувати завдання у фактичних умовах війни саме щодо воєнних злочинів. Але у даному випадку повноваження прокурора значно ширші ніж зазвичай. Законодавець саме з метою оперативного реагування на ситуацію в зоні бойових дій доповнив чинний КПК України відповідною нормою. У ній кримінальне процесуальне законодавство містить важливий дозвільний механізм, а саме: якщо на території з особливим станом у разі неможливості виконання у встановлені законом строки слідчим суддею своїх повноважень, відповідний прокурор наділяється виключними правами щодо: розгляду клопотання та ухвалення рішення про тимчасовий доступ до речей і документів (статті 163, 164 КПК України); ухвалення дозволу на обшук житла чи іншого володіння (статті 234, 235 КПК України); розгляду клопотань щодо негласних слідчих дій (статті 247, 248 КПК України); обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на строк до 30 діб.

Таким чином, аналізуючи законодавство України у військовий час, можна зробити висновок про те, що прокурор у своїй діяльності на окупованих територіях заміняє слідчого та суддю. Але закон якраз і наділив прокурора такими дискреційними правами саме тому, що це відбувається не у стандартних умовах [2, с. 230].

Незважаючи на унікальний досвід координації діяльності правоохоронних органів в умовах збройного конфлікту, збору та оцінки доказів вчинення різноманітних воєнних злочинів, співпраці з міжнародними кримінальними інституціями та на широке коло повноважень прокуратури в районах ведення бойових дій, вважаємо за

необхідне повернути військову прокуратуру на період війни. Адже звичайним прокурорам важко вести розслідування на лінії вогню. А наразі стоїть нагальна необхідність у швидкому збиранні доказів. Дані проблеми можуть бути вирішені лише у тісній взаємодії командування, правоохоронних органів та інститутів громадянського суспільства. Подальша системна розробка проблемних напрямів, у тому числі в рамках військово-правової науки, та реалізація оперативних заходів щодо захисту та відновлення порушених прав, в умовах ведення бойових дій, цивільного населення, військовослужбовців та членів їхніх сімей дозволять підвищити обороноздатність держави та підняти престиж органів прокуратури, а також реалізувати конституційні засади України як соціальної держави.

Література

1. Хто розслідуватиме злочини у військах. *Резонанс*. URL: <https://resonance.ua/khto-rozsliduvatime-zlochini-u-viyska/>

2. Рогатюк І.В. Кримінальна процесуальна діяльність прокурора в особливому режимі досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або в районі проведення антитерористичної операції. *Акт. пробл. вітчизн. юриспруд.* 2017. № 6. С. 228-231.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України.* 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.

УДК 343.21:343.55(043.2)

Личак В.В., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ШЛЮБУ І СІМ'Ї В ПРОЄКТІ НОВОГО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

На відміну від кримінального законодавства більшості держав-членів ЄС (наприклад, Литви, Німеччини, Польщі та Франції), чинний Кримінальний кодекс України (далі – КК України) не містить окремого розділу, в якому систематизовані кримінальні правопорушення проти шлюбу і сім'ї. Проте законодавець встановив такі норми в різних розділах Особливої частини КК України.

Виходячи з вище сказаного, багато вітчизняних вчених-правників (зокрема, С.Я. Лихова, О.І. Белова, М.І. Хавронюк, С.М. Морозюк, Д.П. Євтеєва, О.М. Сікан, В.В. Гальцова) проводили дослідження на цю тему і вважали за необхідне уніфікувати в одному розділі КК України аналізовану групу діянь.